

DOKTORI DISSZERTÁCIÓ

JUNGFER GYULA (1841 – 1908) MUNKÁSSÁGA
AZ ÚJABB KUTATÁSOK TÜKRÉBEN

PANDUR ILDIKÓ

2008.

DOKTORI DISSZERTÁCIÓ

JUNGFER GYULA (1841 – 1908) MUNKÁSSÁGA
AZ ÚJABB KUTATÁSOK TÜKRÉBEN

KÉPKÖTET

PANDUR ILDIKÓ

2008.

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

DOKTORI DISSZERTÁCIÓ

PANDUR ILDIKÓ

Jungfer Gyula (1841-1908) munkássága az újabb kutatások tükrében

Művészettörténet-tudományi Doktori Iskola
A Doktori Iskola vezetője: Dr. habil. Kelényi György egyetemi tanár

A bizottság elnöke:
Dr. Passuth Krisztina egyetemi tanár DSc.

Bírálok:
Dr. habil. Ruzsa György egyetemi tanár DSc.
Dr. Sisa József DSc.

A bizottság további tagjai:
Dr. Szőke Annamária PhD.
Dr. Farbak Péter PhD.

Témavezető: Dr. Szilágyi András

Budapest, 2008.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	1
1. <u>A KOVÁCSOLTVAS MŰVÉSSÉG KUTATÁSTÖRTÉNETE</u>	5
1.1. A vasművességről	5
1.2. A művészettörténeti érdeklődés kezdetei	7
1.3. A kovácsoltvas művesség hazai szakirodalma	13
1.4. A kovácsoltvas művesség kutatásának sajátosságai	20
1.5. A Jungfer-kutatás sajátosságai	22
2. <u>FORRÁSOK</u>	25
2.1. A Jungfer-műhely történetével kapcsolatos források	25
2.2. A forrásértelmezés nehézségei néhány példán keresztül	27
2.3. Az Iparművészeti Múzeum kovácsoltvas műtárgyai /Gyűjteménytörténeti vázlat/	29
3. <u>AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM JUNGFER-GYŰJTEMÉNYE</u>	38
3.1. Az üzem 1949. évi államosítása	38
3.2. Ötvös Osztály	40
3.3. Adattár	45
3.4. Kisgyűjtemények Osztálya és Kerámia Osztály	50
4. <u>A JUNGFER- LAKATOSDINASZTIA – AZ ELŐDÖK</u>	52
4.1. Jungfer András (1752-1826)	52
4.2. Jungfer Ferenc (1810-1876)	55
4.3. Jungfer Nándor (1843-1891)	56
5. <u>JUNGFER GYULA (1841-1908)</u>	57
5.1. Élete az önállósodásig - iskolái, képzettsége	57
5.2. Személye, magánélete, családi körülményei	59
5.3. Lakhelye – a Városligeti fasori villa	61
5.4. Élete utolsó évei, betegsége	63
5.5. Személye a kortársak szemével	64
5.6. Hivatalos elismerések - díjai, szakmai és társadalmi pozíciói	65
6. <u>JUNGFER GYULA BERZSENYI UTCAI ÜZEME</u>	68
6.1. Előzmények (1866-1872)	68
6.2. A Berzsényi utcai üzemépület	70
6.3. Az üzem berendezése, felszereltsége (műhely, iroda, mintamúzeum)	72
6.4. Munka az üzemben (tervezés - kivitelezés)	78
6.5. Felhasznált anyagok, beszállítók	82
6.6. Munkások, alkalmazottak	86
6.7. Terméktípusok változatossága az Országos Képtár / Szépművészeti Múzeum / példáján keresztül	91
6.8. Pénzügyek (megrendelők, vásárlók, pályázatok)	96
6.9. A Jungfer-műhely feltételezett munkái a pénztárcsónyi adatok tükrében	98
6.10. Jelentős esemény az üzem életében – Ferenc József látogatása 1900-ban	106
7. <u>A JUNGFER-MŰHELY NÉGY ÉVTIZEDE (1866-1908)</u>	109

7.1. Épületplasztikai munkák a mintalapok tükrében. A vas polikróm színezéséről	109
7.2. Domborított rézfigurák – a reprezentáció és épületdekoráció eszközei a 19. század végén	125
7.3. Historizmus és „modern” művészet – a műhely iparművészeti alkotásainak műfaji és stílusbeli változatossága mintalapok és kiállítások tükrében	137
7.4. Egy kiállítási szereplés anatómiája: az 1885. évi Országos Kiállítás	148
8. <u>AZ ÜZEM TÖRTÉNETE JUNGFER GYULA HALÁLA (1908) UTÁN</u>	159
8.1. A lakatosdinasztia negyedik generációja - Jungfer Ferenc, József és Gyula	159
8.2. A bronzöntöde	162
8.3. Jungfer Gyula Iparművészeti Fémárugyára	164
8.4. Kitekintés- Az államosítástól a privatizációig (1949-1993)	166
EPILOGUS - A Jungfer-kutatás további irányai	168
KÖSZÖNET	170
RÖVIDÍTÉSEK	172
FELHASZNÁLT IRODALOM	173

TARTALOMJEGYZÉK

KÉPEK

FÜGGELÉKEK

- I. Az Iparművészeti Múzeum Ötvös Osztályán őrzött Jungfer-gyűjtemény listája
- II. Számozott mintadarabok a Jungfer-gyűjteményben
- III. Régi vasmunkák Jungfer Gyula saját gyűjteményéből
- IV. Válogatás a Jungfer-családdal és a műhellyel kapcsolatos dokumentumokból